STJEPAN ŠIROLA

„DOBROTVOR“

SPOMENICA

1914.—1915.

IZDALO

HUMANITARNO DRUŠTVO „DOBROTVOR“

U ZAGREBU.

ZAGREB

TISAK DIONIČKE TISKARE

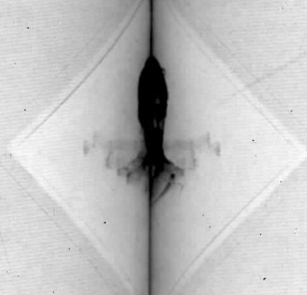
1915.

MATILDA BAHLIN

ANTONIJA DEŽELIĆ

MALVINA HOLJAC

SLAVA SOLLAR

KLOTILDA CVETIŠIĆ

GOSPOJINSKA SEKCIJA DRUŠTVA „DOBROTVOR".

192.

FRANJO ŠANTL

MILE RUKAVINA

FU[illegible]OVIĆ

KVIRIN BROZ

LJUDEVIT TOMŠIĆ

FRANJO BARTUŠ

LJUDEVIT HAGENAUER

DR [illegible]ŽELIĆ

SLAVKO SKOMERŽA

STJEPAN ŠIROLA

IVAN MUHVIĆ

EUGEN LESSEL

[illegible] GAJ ML.

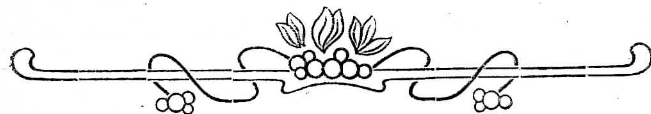

MILUTIN MAYER

FRANJO ŠABAN

UPRAVNI OD[illegible] „DOBROTVORA" 1912.

„DOBROTVOR"

(Od g. 1909.—1915.)

Za godinu 1908. izdalo je društvo ,,Dobrotvor" svojim članovima tiskani godišnji izvještaj o svom radu i djelovanju sa slikom i harnom spomeni na svoga osnivača i predsjednika Đuru Stj. Deželića, koga nam je neumoljiva smrt otela 27. listopada 1907.

Od onda je društvo ,,Dobrotvor" pokročilo u stariju dobu, ali u noviji rad. Još god. 1908. održana je vanredna glavna skupština na 30. lipnja, pa su u njoj pretresena nova društvena pravila, što ih je visoka kr. zemalj. vlada, odio za unutarnje poslove, rješenjem svojim od 27. veljače 1909. br. 952 odobrila.

Na osnovu tih novih pravila održana je 12. lipnja 1909. vanredna glavna skupština, u kojoj se je zahvalio stari, a odmah je izabran novi upravni odbor po novim pravilima, po kojima je uzakonjena ,,Gospojinska sekcija" u našem društvu.

U upravni su odbor izabrani gg.: Dr. Velimir Deželić, Đuro Dupelj, Ivan Eksner, Sve-

toslav pl. Gaj ml., Ljudevit Hagenauer, Filip Hajduković, Eugen Lessel i Stjepan Širola, a u zamjenike gg. Franjo Bartuš, Kvirin Broz, Dr. Hinko pl. Hranilović i Mile Rukavina.

U „Gospojinsku sekciju" izabrane su gđe: Matilda Bahlin, Klotilda Cvetišić, Malvina Holjac, Anka Rašić, Slava Sollar, Marija pl. Gaj i Olga Milaković. Taj se je odbor konstituirao na osnovu novih društvenih pravila već u odborskoj sjednici od 17. lipnja 1909., te je predsjednikom izabran Dr. Velimir Deželić, potpredsjednikom Ljudevit Hagenauer, potpredsjednicom Klotilda Cvetišić, tajnikom Stjepan Širola, a budući da je mnogozaslužni društveni blagajnik g. Đuro Dupelj otklonio svaki izbor, izabran bi društvenim blagajnikom bankovni činovnik g. Slavko Skomerža.

Mnogogodišnjemu društvenomu blagajniku g. Đuri Dupelju zaključeno je predati počasnu diplomu uz veliku zahvalnost, koja je ubilježena u društvene anale.

Više godina govorili su i snovali Đuro i Velimir Deželić i čitav odbor o tome, kako da se digne društveni dom, a konkretni prijedlog o tome izrekla je 13. veljače 1908. gđica Klotilda Cvetišić. Ta namisao stala je u g. 1909. poprimati sve konkretnije obličje, dok se nije u god. 1910. pitanje stalo riješavati u sjednici od 15. listopada, kad je proglašen otpis gradskoga poglavarstva, koje je votiralo društvu 5.000 K pripomoći za gradnju društvenoga doma. Uz običajni društveni rad oko odijevanja i obuvanja školske djece sve više izbija i paralelno ide i rad oko gradnje društvenoga doma.

Već 8. svibnja 1911. raspravlja upravni odbor o nabavi gradilišta, te posredovanjem prijatelja društva arhitekta Rudolfa Lubinskoga stupa u pregovore o nabavi gradilišta u Haulikovoj ulici od „Hrvatske eskomptne banke". Podjedno izabire u građevni odbor gg. Antuna Kontaka, Rudolfa Lubinskoga, Dra Velimira Deželića, Slavka Skomeržu i Stj. Širolu.

I kad su sve priprave bile dovršene, stvara vanredna glavna skupština od 20. svibnja 1911. zaključak, da se sagradi u Haulikovoj ulici moderna trokatnica, a gradnja da se povjeri arhitektu Rudolfu Lubinskomu, koji je sagradio i novu monumentalnu sveučilišnu biblioteku. Uz društvenu glavnicu da se učini amortizacioni zajam, koji će dohodak doma otplaćivati. Dne 18. rujna 1911. otpočelo se gradnjom društvenoga doma. Po starinskom običaju sastao se na novogradnji na 31. listopada 1911. građevni odbor, te je u temeljni kamen položio „Spomenicu", napisanu latinskim i hrvatskim jezikom na pergameni, a providenu društvenim pečatom i potpisima članova građevnoga odbora. — Ta je „Spomenica" savita u limenu kutiju i turnuta u olovnu cijev, koju je limar pred očima nazočnih zalio olovom. Na pragu doma smještena je „Spomenica" u pola metra duboku rupu, što je zalivena betonom, da na vječna vremena spominje naše humanitarno društvo.

„Spomenica" glasi:

„Godine Spasa MCMXI. na 18. rujna u Zagrebu otpočelo je humanitarno društvo „Dobrotvor" u Zagrebu graditi ovaj „Dobrotvorov dom":

za kraljevanja Njeg. Veličanstva Franje Josipa I.,

za banovanja Njeg. Preuzvišenosti Dra Nikole pl. Tomašića de Korana, Belaj i Gorica,

za načelnikovanja arh. Janka Holjca,

za predsjednika „Dobrotvora", kr. sveučilišnog bibliotekara Dra Velimira Deželića,

za tajnika Stjepana Širole,

za blagajnika Slavka Skomerže,

za društvenih odbornika: Ljudevita Hagenauera, Eugena Lessela, Svetoslava pl. Gaja ml., Filipa Hajdukovića, Franje Bartuša, Kvirina Broza, Dra Hinka pl. Hranilovića i Mile Rukavine — uz „Gospojinsku sekciju": gđa Klotilde Cvetišić, Matilde Bahlin, Malvine Holjac, Anke Rašić, Slave Sollar, Marije pl. Gaj i Olge Milaković,

po osnovi i nacrtu arhitekta Rudolfa Lubinskoga.

Neka bi to djelo bilo na slavu Božiju sretno dovršeno i rodilo na vječna vremena obilnim plodovima čovječanstvu!

Građevni odbor:

Dr. Velimir Deželić — Antun Kontak
Rudolfo Lubinski — Slavko Skomerža

(Pečat)
Stjepan Širola".

Godina 1912. bila je za povijest „Dobrotvora" veoma znamenita, jer je društvo te godine navršilo tridesetipetu obljetnicu svoga postojanja, a nije ni moglo da je ljepše proslavi, nego blagoslovom i otvorenjem svoga novoga doma, koji bijaše do 1. lipnja dovršen.

U odborskoj sjednici od 17. travnja 1912. zaključeno bi, da se blagoslov doma obavi tiho, no ipak svečano vanrednom glavnom skupštinom u društvenom novom domu.

Taj je zaključak izvršen na 16. lipnja 1912. Na ponosnoj društvenoj trokatnici zavijorila je toga dana hrvatska zastava, a u iskićenom predvorju skupilo se mnoštvo društvenih članova i školske mladeži — sve u najsvečanijem raspoloženju. U društvenoj poslovnici skupili se članovi upravnoga i građevnoga odbora „Dobrotvora" i mnogi prijatelji društva.

Na spomen listu ubilježiše svoja imena gospoda i gospođe: Antun Kontak, grad. podnačelnik; Adolfo Vuković i Milutin Mayer, škol. nadzornici; Dr. Velimir Deželić, kr. sveuč. bibliotekar i predsjednik „Dobrotvora"; Klotilda Cvetišić, škol. nadzornica i pročelnica „Gospojinske sekcije Dobrotvora"; Marija pl. Gaj, udova potpukovnika, Matilda Bahlin, rav. učiteljica, Olga Milaković, ravn. učiteljica, Franjo Bartuš, ravn. učitelj, Dr. Hinko pl. Hranilović, kr. sveučil. profesor, Filip Paić, grad. računovođa, Rudolfo Lubinski, arhitekt; Vatroslav Drenski, kipar; Vitjeslav Durchanek, nadzornik sveuč. botaničkog vrta; Viktor Mayer, učitelj;

Antonija Deželić, Đurđica Deželić, Danica Jerand, Agneza Šimatović, Ružica Posilović, Franjica Mayer. — N. Hitrec, Adolfo Blaga i Filip Hajduković svećenici, Slavko Skomerža i Dragan Krvarić, novinar.

Blagoslov „Dobrotvorova doma".

Točno u 11 sati prije podne na 16. lipnja 1912. blagosloven je „Dobrotvorov Dom" prema određenomu rasporedu.

U društvenoj poslovnici skupili su se uz marne društvene odbornike mnogi članovi i prijatelji društva, koji bijahu dočekani u sjajno iskićenom atriju novoga doma. Tiho slavlje otpočelo je vanrednom svečanom glavnom skupštinom, koju je otvorio društveni predsjednik Dr. Velimir Deželić ovom besjedom:

„Čedno i tiho, kao što je punih tridesetipet godina tekao čitavi život humanitarnoga zagrebačkoga društva „Dobrotvor", čedno i tiho slavimo danas dan važan po naše društvo, dan — kad se prvi put sastajemo u glavnu skupštinu pod vlastitim krovom, — dan, kad će posvećena ruka pomazanika Gospodnjega blagosloviti ovaj naš dom. U taj svečani, u taj dobri čas u srcu mi se miješa čustvo slasnoga uzbuđenja s čustvom dubokog ganuća.

Hvata me osjećaj neizmjernoga milja i slasti, kad vidim svršeno naše djelo, kad vidim ispunjen san naših duša, kad vidim, gdje se naš ponosni dom

DRUŠTVENI DOM

diže kano soko-ptica siva nebu pod oblake, kao vidljivi spomenik i živi dokaz, da u hrvatskome narodu i u bijelome gradu Zagrebu još imade duša, koje blagostivo otiru suze s očiju bijednika.

Ali toj živoj radosti, tomu iskrenomu veselju, miješa mi se i duboko ganuće, kad se sjetim, da bi na tom mjestu, u taj svečani, u taj nezaboravni čas, gdje ja stojim, gdje ja govorim, gdje ja otvaram ovaj dom i ovu skupštinu, da bi ovdje mogao stojati, govoriti i otvoriti ovu skupštinu i ovaj dom onaj, koji je smislio naše društvo, osnovao naše društvo i radio za nj i živio sve do zadnjega časa svojega života.

I iz ustiju mi izvire bolno i kobno pitanje: „Zašto on, moj dobri otac, nije doživio današnji dan, koji bi današnju slavu najbolje shvatio, najbolje osjećao i najvećma je uživao?" — I neizreciva tuga htjela bi da shvati srce moje i htjela bi da zapne grlo moje.

Ali ne! . . . U taj čas kao da vidim, da se najednom između nas spušta njegova svijetla pojava i kao da jasno čujem, kako ozbiljno ali toplo — kako je on to znao — veli: „Sinko, danas nije dan tuge, danas je dan radosti i veselja!"

Jest, oče moj dobri, u istinu je tako! . . .

Danas je dan veselja, kad sunce uspjeha kruni šareno i rumeno cvijeće milosrđa, što ga je naše društvo prosipavalo punih trideset i pet godina po poljani tuge i bijede.

T r i d e s e t i p e t d u g i h g o d i n a žilavoga rada bez bučne reklame i talambasa odijevalo je na stotine i tisuće sitne čeljadi, mnoga je suza

izbrisana i mnogi je zahvalni smiješak izmamljen na sumorna lica.

Svaki kamen ove zgrade neka je tome radu spomen i svaka opeka neka kliče: Slava mrtvima, što osnovaše društvo „Dobrotvor", hvala živima, što ga darivaju! — U tihom radu nastojanjem i trudom naših revnika, blagosloven suzama zahvalnicama nejake čeljadi, blagosloven samim Bogom svemogućim, podignut je eto ovaj naš dom.

Pa što da reknem našem milom društvu u taj svečani čas? Što drugo da mu reknem, nego da ga ne uznese ovaj uspjeh i da ga ne smatra vrškom svojih želja! — Ne, smiono i postojano sada tek treba hrlo prionuti uz rad. Sve više ima sirotinje, zato treba i sve više blagostivih srdaca i življega rada...

U ovom vijek željeza i krvi, u ovom vijeku brutalnog cinizma i egoizma neka ovaj dom bude jedna od onih miomirisnih i zelenih oaza, gdje će pod blagotvornom palmom milosrđa sjajiti božje sunce svima, gdje će se zanosno vršiti riječi Kristove i ljubiti bližnjega kao sama sebe.

Ovaj dični dom budi drag bogatašima, jer će im dati prigode, da iskažu dobrotu srca svoga.

Ovaj sretni dom budi drag siromasima, jer će darivati njihovu nadu i miljenicu — djecu njihovu.

Ovaj svijetli dom budi ognjište, na kojem će se grijati ledena srca egoista i učiti ih altruizmu, pa da stanu slijediti cara rimskoga Trojana, koji je plakao, kad koji dan nije nikome učinio dobro i klicao: Nemino benefici diem perdidi! Nikomu nijesam dobro učinio, izgubio sam dan!...

Ovaj dom neka bude jednako i mali simbol boljoj budućnosti svijeta, kad će oprijeka socijalna biti izravnana i kad će se crni egoizam i ljubav naprama bližnjemu izmiriti u velikoj, u svetoj, u božanskoj istini, koja glasi: Ne ima većega veselja, nego izmamljivati blaženi posmjeh radosti na obraze bližnjega, ne ima veće sreće, noge usrećivati druge.

U to ime Bog pomozi i Bog blagoslovi naš dom i naše društvo! Svaka dobra i čestita sreća pratila „Dobrotvor", neka se s njime diče svi Hrvati!

U taj čas dobri, u pravu slavu božju i u lijepo ime Božje o t v a r a m n a š m i l i d o m i današnju skupštinu uz poklik: Živio „Dobrotvor"! Živjeli svi njegovi dobrotvori, članovi i članice, radnici i prijatelji i svi, koji su ma bilo čim pomogli! Živjeli!"

Zanosnim: Živio! i burnim pljeskom primljena je ova lijepa predsjednikova besjeda

Po tom je društveni tajnik Stjepan Š i r o l a čitao osvrt na osnutak, izgradnju i uređenje „Dobrotvorova doma", te u ime društva izrazio toplu zahvalnost svima i svakome, tko je samo bilo čime pomogao „Dobrotvoru" okruniti tridesetipetgodišnje djelovanje na polju javnoga dobrotvorstva — podignućem i blagoslovom krasnoga društvenoga doma. Naročito je izražena velika zahvalnost gradskom zastupstvu i poglavarstvu zagrebačkom s g. arh. Jankom H o l j c e m na čelu, koje je za gradnju doma darovalo društvu 5.000 K, a tako isto i velikom dobrotvoru nadbiskupu Dru Jurju

P o s i l o v i ć u , koji je društvu u pomoć darovao 2.000 K. Imena ovih i svih ostalih plemenitih društvenih dobrotvora isklesana su na mramornoj ploči spomenici u atriju društvenoga doma, koji rijesi po kiparu V. Drenskomu izrađeni mramorni relief osnivača „Dobrotvora" blagopokojnoga gradskoga senatora Đ u r e S t j. D e ž e l i ć a.

Na to je društveni odbornik, prebendar g. Filip H a j d u k o v i ć, običajnim crkvenim obredom blagoslovio sve prostorije „Dobrotvorova doma", koji su mnogobrojni učesnici razgledali velikom dopadnošću.

Društveni dom je sagrađen po osnovi i uz rukovodstvo arhitekta Rudolfa L u b i n s k o g a. To je moderna trokatnica, koja se diže u 21 m. dugom pročelju u Haulikovoj ulici (kbr. 4.) Nad impozantnim ulazom u krasni atrij nalazi se napis : „Dobrotvorov dom", a iz atrija vodi jedan ulaz u društvenu poslovnicu, dok se kroz veliku staklenu ogradu prolazi na ukusno stubište u prostrane prostorije lijepe zgrade, koja bijaše na dan blagoslova sva iskićena cvijećem i zelenilom.

Po dovršenom blagoslovu zgrade krasnoslovila je učenica Zlatica Paić u ime školske mladeži ovu pjesmu prigodnicu :

„Slavni zbore ! Dobrotvori dični !

I mi sada — dječica još mala —
Radujemo danaske se s vama,
Providnost što Božja vam je dala,
Da u brizi sve o malim nama
Marom divnim, veljom brigom svom
Sjajni ovaj podigoste dom. —

„Dobrotvor" je vazda djeci bijednoj
Tiho, skromno otirao suze,
Vijek pomagat sirotanče mlado
Zadaćom si plemenitom uze . . .
Kamen slago kamenu je k tom
Krasni ovaj sazdao si dom . . .

Blagoslov će danas amo sveti
Sa prijestolja Božjeg na njeg saći,
Djelo divno — vaše da posveti,
I vas dobre zadovoljne naći. —
A milošću Bog će dobri svom
Blagoslovit — sjajni ovaj dom ! —

Iz toga će prekrasnoga doma
Siroticam' sunašce da grane,
On će dati — mnogi da siroma'
U svoj tuzi laglje nađe dane,
Pa će i on toplo, dušom svom
Blagosivat — dični ovaj dom ! . . .

„Dobrotvoru" bila za to hvala,
On je otro suzu veće mnogu ;
Za njeg sada dječica mi mala
Molitvicu podižemo Bogu : —
„Bog da vječni možnom rukom svom
Čuva, štiti — „Dobrotvorov dom" ! —

Na to je zapjevala školska mladež milu našu hrvatsku himnu i time se je dovršila tiha ova svečanost blagoslova društvenoga doma, koji će i poznijemu potomstvu pričati o radu i nastojanju našega humanitarnoga društva.

Skupštine našega društva „Dobrotvor" pokazale su svoju zahvalnost za uspješni rad oko grad-

nje društvenoga doma tako, da su izabrale svojim počasnim članovima: nadbiskupa Dra. Jurja Posilovića, grad. načelnika arh. Janka Holjca i podnačelnika Antuna Kontaka, društvenoga predsjednika Dra Velimira Deželića i tajnika Stjepana Širolu, dok je zaslužnoj pročelnici „Gospojinske sekcije" Klotildi Cvetišić, koja je već otprije počasni član „Dobrotvora", zapisnički izražena hvala.

* * *

Društveni član i odbornik, knjižar Ljudevit Tomšić, dao je „Dobrotvorov dom" fotografirati i izraditi lijepe razglednice, koje je stavio u promet, da se svijetu prikaže ponosni dom našega društva, koji se diže u Haulikovoj ulici (br. 4.) kao trajni spomenik ljubavi, rada i pregnuća ovoga humanitarnoga društva, koje gotovo četiri decenija djelotvorno širi i učvršćuje u srcima dobrih i plemenitih ljudi — ljubav spram bližnjegda . . .

* * *

No uza sav rad i mar društva oko podignuća svoga vlastitoga doma, nije „Dobrotvor" smetnuo s uma ni svoj glavni zadatak, već je svake godine licem na Božić odijevao i oblačio ubogu školsku dječicu iz svih dvadeset pučkih škola u gradu Zagrebu bez obzira na vjeru i narodnost dječiju, da ju odbrani od nemile studeni.

Tako je:

god.	1909.	odjenuto	300	školske	djece	troškom	od	K 3.626·—
„	1910.	„	280	„	„	„	„	K 3.400·—
„	1911.	„	250	„	„	„	„	K 2.685·—
„	1912.	„	291	„	„	„	„	K 3·885·—
„	1913.	„	200	„	„	„	„	K 2·580·—
„	1914.	„	1.036	„	„	„	„	K 15.000·—
dakle u 6 godina:			**2.357**	školske	djece	troškom	od	**K 31.176·—**

Ovi brojevi najjasnije dokazuju, od kolike je blagotvorne djelatnosti društvo „Dobrotvor" po sirotinju grada Zagreba, kad je u ciglih 6 godina odjenulo 2.357 školske djece i izdalo za nabavu odjeće i obuće K 31.176.—

Ako se k tomu priračuna, da je društvo obuklo za prijašnjih 30 godina samo po 200 djece na godinu troškom od K 2.500, onda izlazi, da je „Dobrotvor" dosada odjenuo i obukao oko 9.000 školske djece troškom od preko 106.000 K.

Ovim svojim humanitarnim radom, za koji šira javnost gotovo i ne zna, jer se „Dobrotvor" drži one: „Što daje desnica, neka ne zna za to ljevica", — zaslužuje društvo „Dobrotvor", a razumijeva se i svi njegovi funkcionari, veliko priznanje svega građanstva zagrebačkoga, koje bi moralo izdašnije podupirati „Dobrotvor". No društvo nalazi najveće priznanje u osvjedočenju, da je učinilo dobro, plemenito i Bogu drago djelo, da je tisućama uboge školske djece pomoglo u najvećoj bijedi i odbranilo ih od nemile zime. Zahvalnost te uboge dječice i njihove tople molbe mora da nađu u Boga zadužbinu !

Ljetopis „Dobrotvora".

(Ratna godina 1914.) *

U prošlogodišnjem svom izvještaju tužili smo se svi na nemile posljedice krize, koja se je već osjećala i kod nas nakon Balkanskog rata. A danas, gdje je strašan požar krvavog rata zahvatio ne samo našu staroslavnu monarhiju, već gotovo i cijeli svijet, što da rečemo danas, gdje nam oci, braća i djeca pogibaju u krvi i ognju za kralja i domovinu? Nastalo je pojmljivo sveopće uzbuđenje, kad je na 29. srpnja 1914. naviješten rat Srbiji nakon strašnoga sarajevskoga zločina, kojemu padoše žrtvom naš prijestolonasljednik nadvojvoda Franjo Ferdinand i njegova supruga vojvotkinja Sofija Hohenberg!

I onda je planuo svjetski rat. Čim je planuo taj krvavi rat, u kome još danas živemo, ne znajući, kad li će se stišati njegov strašni plamen, znali smo, da i naše društvo čeka teška zadaća.

Međutim je došla banska naredba od 27. srpnja 1914., kojom bijaše obustavljeno svako djelovanje sviju društava u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji. Znajući, da će iza općene mobilizacije nadoći velika bijeda i da je naše humanitarno društvo upravo pozvano, da u tim teškim vremenima posebnom djelatnošću prione uz rad, umolili smo kr. zemaljsku vladu, da se „Dobrotvoru" dozvoli i

* Čitano u 38. glavnoj skupštini „Dobrotvora" dne 27. II. god. 1915.

dalje poslovanje, što smo i postigli posebnom banskom naredbom od 31. kolovoza 1914.

Odmah na 5. rujna 1914. sazvao je društveni predsjednik Dr. Velimir Deželić upravni odbor u sjednicu, u kojoj je zaključeno svojski prionuti uza to, kako da se pomogne što više onoj bijednoj dječici, koja su ostala bez hranitelja, pošto su im ocevi pozvani pod pušku na bojne poljane.

No odakle da smogne društvo potrebna sredstva za to?... Međutim gdje je nevolja najveća, Bog je najbliži. Našlo se je u metropoli našoj — u lijepom i milom nam gradu Zagrebu na tisuće siročinje, ali i tisuće dobrotvora, koji su odmah priskočili u pomoć i hranom i novčanim potporama, našla su se i razna humanitarna društva, koja još i danas djeluju hvalevrijednom požrtvovnošću kao: „Središnji zemaljski odbor za skrb obitelji mobilizovanih osoba", „Građanski odbor za opskrbu i prehranu obitelji mobilizovanih vojnika", „Odbor zagrebačkih gospođa za ratnu pripomoć", „Skautsko udruženje", a „Društvo za prehranu školske mladeži" proširilo je svoje djelovanje tako, da dnevno dijeli po 4000 obroka. Kraj tolike agilnosti ostalih humanitarnih društava, nije mogao ni „Dobrotvor", da ostane skrštenih ruku, to manje, jer ga je novo osnovana i ugledna „Liga za zaštitu djece", u kojoj su se upravo okupila sva zagrebačka dobrotvorna društva, naročito pozvala, da preuzme brigu, kako bi se odjenule i obukle sve one stotine siromašne djece, koju će trebati zaštititi od nemile i ljute zime.

„Dobrotvor" je rado pristupio u zajedničku akciju, te je uz izdašnu pripomoć „Građanskoga odbora za opskrbu obitelji mobilizovanih vojnika", uz pripomoć „Zemaljskog središnjeg odbora za skrb obitelji mobilizovanih osoba" i „Odbora zagrebačkih gospođa za ratnu pripomoć" i dobrotom plemenitih gospođa iz građanskih krugova učinio godine 1914. rekord time, što je preko 1000 siromašne djece odjenuo posve novim odijelom i obukao novom, toplom obućom s troškom od preko 15.000 K.

Kako se je to izvelo i tko je sve pomogao, da se je moglo izvesti, bit će zadaća ovoga ljetopisnoga prikaza. Hvala pako za trud i mar ide društvene radnike, koji su u svojim sjednicama i dogovorima neutrudivo vijećali, kako da se što bolje izvrši plemenita zadaća društvena.

Unutarnje poslovanje društva.

Kako se razabire iz zapisnika, održao je „Dobrotvor" svoju XXXVII. godišnju glavnu skupštinu na 18. veljače 1914. pod predsjedanjem Dra Velimira Dežedića, društvenoga predsjednika. Znatnije promjene u društvenoj organizaciji nije bilo tečajem godine 1914., tek što je odbor optirao prazno mjesto odborničko sa svojim vrijednim članom g. Ivanom Muhvićem.

Sve upravne poslove obavljao je upravni odbor pod vodstvom svoga predsjednika.

Redovite sjednice držao je upravni odbor prema potrebi, a bilo ih je minule godine 5. Uza

to su držani dogovori naročito od mjeseca rujna do prosinca svake subote, a svrha im bijaše, da se u svakom pogledu unaprijedi „Dobrotvor", koji je upravo ove krvave ratne godine zadobio mnogo posla, ali i mnogo povjerenja i priznanja naših najviših krugova. Naš dobrotvorni rad ne traži ni hvale ni plaće, jer nalazimo svoje zadovoljstvo u dobrim djelima, no društvu je kao takovomu milo, ako mu se rad u javnosti cijeni i priznaje.

† Olga Milaković.

Neumoljiva smrt otela je iz naše sredine sredinom mjeseca siječnja o. g. mnogogodišnju, veoma revnu i zaslužnu odbornicu — ravnajuću učiteljicu gospođu Olgu Milaković.

Dok smo joj u prošlogodišnjoj glavnoj skupštini čestitali na četrdesetogodišnjici uspješnoga i zaslužnog službovanja u gradskoj pučkoj školi glavnoga našega grada, danas joj eto priopćujemo kratki nekrolog, da ovjekovječimo spomen na dobru i plemenitu ženu. Blagopokojna Olga Milaković bijaše rođena Zagrebčanka, dobra i savjesna učiteljica, koja je punih četrdeset godina uzgajala našu mladež, a brinula se i za sirote, kojima bijaše drugom majkom, pa im u našem društvu pribavljala pomoći i potpore. Ona je od postanja našega društva prionula uz „Dobrotvor" i plemeniti rad svom ljubavi svoje plemenite duše. Ona je osnovala i „Učiteljičku kongregaciju", kojoj bijaše više godina i predsjednicom i tako se dala u javno dobrotvorno djelovanje, ma da je imala kao udova dosta briga i sa svojom obitelju.

Ovoj plemenitoj ženi, koju je „Dobrotvor" ispratio na vječno počivalište na mirogojskim visovima, kličemo: „Slava ti, dobra ženo! Slava Olgi Milaković!"

„Dobrotvor" i pijetet.

Kao uvijek, tako je „Dobrotvor" i godine 1914. vršio dužni pijetet spram naših zaslužnih pokojnika, koji su ovaj zamijenili s boljim svijetom. Toj duž-

† OLGA MILAKOVIĆ

nosti udovoljilo je izaslanstvo „Dobrotvora" kod svečanih pogreba: Dra Tadije Smičiklasa, predsjednika Jugoslavenske Akademije; Dra Franje pl. Markovića, kr. sveuč. profesora i nezaboravnoga našega maestra i oca hrvatske glazbe Ivana pl. Zajca, kojima i ovdje kličemo iz dna duše: „Vječna im slava i spomen u hrvatskom narodu!"...

I pri svim drugim kulturnim zgodama našega naroda, „Dobrotvor" sudjeluje vazda, gdje mu je to samo moguće i kuda ga njegov poziv vodi.

Društveni članovi.

S brojem članova ne može naše društvo da se pohvali, jer ih brojimo samo:

redovitih članova prinosnika	159
utemeljiteljnih članova	94
počasnih članova	16
u svemu dakle:	269

što je za grad Zagreb kud i kamo premalo, uzme li se na um, da društvo postoji već trideset i osam godina i da je članarina godišnja tek K 2.40.

I da nije osnivač društva blagopokojni i nezaboravni predsjednik našega društva, gradski senator Đuro Stj. Deželić, velikim marom sakupio onamo u boljim godinama lijepu društvenu temeljnu glavnicu, kojom je društvo sazdalo i svoj dom; da nema još uvijek plemenitih i milosrdnih ljudi u našem građanstvu, koji se sjete „Dobrotvora" prigodice svojim darovima i prinosima: ne bi naše društvo

moglo s ono neznatne članarine obući ni dvadesetero siromašne djece !

Ovako se ipak sabere zrno do zrna i mi možemo da smo zadovoljni s lijepim uspjehom svoje humanitarne djelatnosti uza sve to, što se ne možemo podičiti s većim brojem društvenih članova.

Društveni dobrotvori.

U godini 1914. sjetiše se našega društva svojim novčanim darovima ovi zavodi i p. n. gospoda :

Ban dr. Ivan barun Skerlecz	K	100.—
Hrvatska zemaljska hipotekarna banka . .	K	100.—
Kaptolske katol. pobožne zaklade	K	100.—
Ravnateljstvo kr. ug. drž. željeznica	K	100.—
Hrvatska stolarska udruga	K	50.—
Marija Dürr	K	50.—
Hrvat. učiteljska štedna udruga	K	30.—
Hinka Francka sinovi	K	30.—
Zvonimir Žepić, odjel. predstojnik	K	20.—
Knjigovežnica Lav. Schmieda	K	20.—
Slava Solar, odbornica	K	10.—

Svima tim plemenitim darovateljima, kao i onima, koji u svojoj čednosti ne će, da im se znadu imena, izražena je topla zahvalnost javno u domaćim našim dnevnicima, no smatramo svojom ugodnom dužnosti, da im se i ovdje najsrdačnije zahvalimo. Štogod su dali ,,Dobrotvoru", dali su ubogoj dječici našoj. Bog im naplati !

Društveni dom.

Kao upravitelju društvenoga doma, čast mi je izvjestiti, što će se uostalom razabrati i iz blagajničkoga izvještaja, da nam ponosni naš dom donosi na stanarini godišnje 9.192 K. Ako odbijemo od toga K 1.000 troška za vodovod, električnu rasvjetu i manje popravke, ostaje uvijek čistih godišnje oko K 8.000.

I kad društvo jednom otplati mjenbeni zajam, kojega je i ove godine obalilo u lijepom iznosu, ostat će društvu od društvenoga doma lijepi prihod, koji će se moći još obilnije upotrebiti u plemenite društvene svrhe tako, da će potomci naši blagoslivljati onaj sretan čas, kad je naš dični predsjednik Dr. Velimir Deželić položio temeljni kamen ovomu ,,Dobrotvorovom" domu.

Ni tečajem godine 1914. nije se ispraznio nijedan stan, što dokazuje, da su naša gg. stanari sa svojim stanovima potpuno zadovoljni, a kako i ne će, kad su im pružene sve udobnosti, koje se danas u moderno građenim kućama i traže.

Predradnje za nabavu odjeće.

Upravni je odbor u sjednici svojoj od 5. rujna 1914. zaključio, da se umole gospođice gradske učiteljice, neka se opitaju kod imućnijih obitelji u građanstvu, ne bi li htjele pomoći društvu sa starom, ponošenom odjećom, jer se je predviđala velika potreba, kojoj ne bi mogla da dosegnu raspoloživa društvena sredstva. I na poziv gradskoga pogla-

varstva, koje je posredovanjem „Lige za zaštitu djece", u tome išlo našemu društvu na ruku, one su to rado učinile i to s dosta lijepim uspjehom.

Mislilo se s pravom, da će se sa starom odjećom pomoći onoj siromašnoj djeci, koja ne polaze škole, pa i siromašnim ženama, koje će biti potrebne, kako se je to doista i učinilo.

Nadalje je upravni odbor putem novina javno pozvao dobre gospođe izgrađanstva, koje bi bile voljne da besplatno šiju ženske haljinice, budući da ženska stručna škola, koja je to uvijek činila „Dobrotvoru", nije imala redovite obuke, a u koliko ju je imala, izrađivala je rubeninu za vojničke potrebe, te nam nije mogla preuzeti šivanje više od stotinu haljinica, što ih je sašila. Na taj naš javni poziv odazvale su se p. n. gđe i gđice: E. Plavec, Zl. Sejk, Lj. Oreš-ković, C. Širola, M. Rašić, K. Lehrer, F. Werhonig, Zl. pl. Šufflay, N. Wohlschich, St. Rovešnjak, O. Omčikus, K. Poturica i D. Konrad. Te su gospođe sašile daljih stotinu ženskih haljinica najvećom pripravnosti, dok je 300 haljina dao na svoj trošak sašiti zaslužni „Odbor zagrebačkih gospođa za ratnu pripomoć".

Zajednička akcija dobrotvornih društava.

Na 27. rujna 1914. sazvao je član „Zemalj. središnjeg odbora za skrb obitelji mobilizovanih osoba" i potpredsjednik „Lige za zaštitu djece", presvj. g. Dr. Josip Šilović, humanitarna društva „Dobrotvor" i „Građanski odbor za opskrbu obitelji mobilizovanih ratnika" na dogovor u pogledu nabave odjeće i obuće za siromašnu djecu, koje se je već prijavilo do 500. U toj zajedničkoj sjednici, gdje je preliminirana potreba za 500 djece, iskazala se potreba od 7.500 K, koju bi namirio „Dobrotvor" sa K 2.000, a „Građanski odbor sa K 4.000, dok bi se za preostalih K 1.500 pobrinuo „Zemalj. središnji odbor".

No doskora se uvidjelo, da je sve to premalo, jer se je djece javljalo još jedared toliko.

Prve nabave odjeće i obuće.

Prema zaključku zajedničke sjednice pomenutih društava, pristupilo se narudžbama potrebite odjeće i obuće, te je „Dobrotvor" odmah naručio kod domaćega krojača Ivana Kunsta 250 dječačkih odijela i 200 pari dječjih cipela u zemalj. kaznioni u Lepoglavi, dok je „Građanski odbor" opet naručio 300 pari cipela kod „Saveza hrvatskih obrtnika" u Zagrebu.

Potrebiti pak latak za ženske haljine dragovoljno je naručila ravnateljica zemalj. ženske stručne škole i naša neumorna odbornica gđica Anka Rašić, koja je sa svojim vrlim učiteljicama i skrojila sve ženske haljine, što su razaslane odmah i na šivanje na određena mjesta.

Međutim se je danomice javljalo sve više siromašne djece i u školama i kod „Lige za zaštitu djece", koja je dobrohotno preuzela na se tešku zadaću, da ispita faktičnu potrebu molitelja, kojih je broj po-

skočio od 500 na 900 i 1000, kako su ih pobilježili marni radnici „Lige”, gg. Dr. Albert Bazala i Stjepan Gjukić.

Skrb za nove potrebe.

Sad je trebalo skrbiti za nove narudžbe, za sredstva i za mjesto, gdje bi se spremila sva ta množina odjeće i obuće, jer u društvenoj poslovnici „Dobrotvora” nije bilo mjesta za toliku robu.

Sve te poteškoće svladali smo sretno.

Obzirom na veliki broj sirotinje, koja je navalila s molbama za odjeću i obuću, naročito djece mobilizovanih vojnika, ishodio je potpredsjednik „Lige” i član „Zemalj. središnjeg odbora” Dr. Josip Šilović, da je kr. zemalj. vlada pružila „Dobrobrotvoru” pripomoć od K 3.000, a tu je svotu zajedno sa svojim prinosom od K 2.000 predalo naše društvo „Građanskom odboru”, koji je dogovorno preuzeo isplatu svih računa u pogledu nabave potrebite odjeće i obuće.

Dobrotvorno skladište.

Kad su bile izvršene sve narudžbe, priređene su i prostorije za dobrotvorno skladište, za koje nam je ustupio svoj dućan trgovac g. Aleksander Neumann na uglu Marovske i Gundulićeve ulice. Nad vrata se stavio natpis:

„DOBROTVOR”	SKLADIŠTE	GRAĐ. ODBOR za opskrbu obitelji mobilizov. vojnika.

Počevši od 1. listopada 1914., pa do konca siječnja 1915. radilo je naše društvo u tom skladištu cijele dane, a pomagali su mu vrli naši đaci skautskog udruženja „Frankopan”.

Gotovo cijela dva mjeseca skupljala se i pripravljala odjeća i obuća, koju je trebalo razredit po veličini i slagati u police, te svu popisati i inventirati, da se prema iskazima uzmognu moliteljima izdati posebne „Doznake za odjeću”. Pri tom teškom poslu pomagale su uz revne skaute izvjestitelju, što sa zahvalnošću spominje, ravnateljica Anka Rašić i učiteljica Darinka Konrad.

„Liga za zaštitu djece“ i „Građanski odbor“.

Dok su članovi radnici „Dobrotvorovi” slagali i popisivali odjeću i obuću u dobrotvornom skladištu, zaslužna je „Liga za zaštitu djece”, kojoj stoje na čelu predsjednica gdja. Malvina Holjac i potpredsjednik g. Dr. Josip Šilović, marljivo slagala iskaze siromašne djece, a njezini vrli članovi radnici gg. Dr. Albert Bazala, prof. Novotni i Stjepan Gjukić pisali su „Doznake za djecu”, uzevši u obzir u prvome redu onu školsku djecu, koja su ravnateljstva gradskih pučkih škola predložila i preporučila „Dobrotvoru”. Te je doznake supotpisao i „Građanski odbor za opskrbu obitelji mobilizovanih vojnika”, kojemu stoji na čelu predsjednik g. Dr. Gustav Bazala i blagajnik g. Dr. Milovan Ježić, koji su izdašnim novčanim prinosom pripomogli, da se je mogla nabaviti potrebna odjeća i obuća.

„Dobrotvor“ na djelu.

Kad je već sve bilo pripravljeno, nabavljeno, posložena nova i stara odjeća i obuća u skladištu, a „Doznake" razdijeljene po marnim skautima i školskoj djeci, izvješten je o tom upravni odbor „Dobrotvora" u sjednici od 21. studenoga, kojoj je pribivao i izaslanik „Građanskog odbora" g. dr. Milovan Ježić. Tu je zaključen i prihvaćen raspored razdijeljenja odjeće i obuće, te su izabrani povjerenici, koji će prisustvovati razdijeljivanju

Prema zaključku upravnoga odbora i dogovorno s „Građanskim odborom" i „Ligom za zaštitu djece" otvoreno je naše dobrotvorno skladište na dan 24. studenoga 1914. skromno ali časno, kako se to javilo i u novinama, koje su redovito publicirale naš humanitarni rad kao i sve naše javne zahvale svima i svakomu, tko nas je podupirao moralno ili materijalno.

Otvorenje dobrotvornog skladišta.

Na zakazani dan, 24. studenoga 1914. u pola 12 sati prije podne, skupili se u dobrotvornom skladištu p. n. gg. od strane kr. zemalj. vlade: odjelni predstojnik Dr. Stjepan Tropsch i banski savjetnik Mirko Hondl; od strane grad. poglavarstva: gradonačelnik Janko Holjac i podnačelnik Antun Kontak; od strane „Zemalj. središnjeg odbora za skrb obitelji mobilizovanih osoba": Miroslav grof Kulmer, Dragan barun Turković i Dr. Josip Šilović.

„Građanski odbor za opskrbu obitelji mobilizovanih vojnika" zastupali su: Dr. Gustav Bazala i Dr. Milovan Ježić; „Ligu za zaštitu djece": predsjednica gdja Malvina Holjac, Dr. Albert Bazala i savjetnik Šandor Aleksander; dok je „Dobrotvor" zastupao: predsjednik Dr. Velimir Deželić, gdje Matilda Bahlin, Marija pl. Gaj, Anka Rašić, Slava Sollar i gg. Kvirin Broz, Svetoslav pl. Gaj ml., prof. Eugen Lessel i tajnik Stjepan Širola.

Otvorenju je prisustvovalo i više gradskih učiteljica i novinara.

Presvj. g. odjelnog predstojnika kr. zemalj vlade pozdravio je u ime svih dobrotvornih društava kr. sveučilišni profesor Dr. Josip Šilović, koji mu predoči sav dobrotvorni rad udruženih humanitarnih društava, koja su se složila u tom, da se odijevanje i obuvanje siromašne djece preda u ruke „Dobrotvoru", koji je uredio ovo dobrotvorno skladište, da se u njemu siromašna dječica odbrane od krute i nemile zime. Na koncu svoje ganutljive besjede umoli govornik odjelnoga predstojnika, da proglasi ovo dobrotvorno skladište otvorenim i da o tome izvijesti preuzvišenoga gospodina bana.

Presvj. gospodin Dr. Stjepan Tropsch zahvaljuje u ime kr. zemalj. vlade „Dobrotvoru" i svima, koji su pomogli, da se je u to skladište moglo sabrati ovoliko krasne odjeće i tople obuće, kojom će se jadna sirotinja odbraniti od ljute zime i tako otrti mnoga sirotinjska suza. On će sa zadovoljstvom o toj plemenitoj i dobrotvornoj uredbi izvijestiti preuzv. gospodina glavara zemlje. Po tome

proglašuje ovo dobrotvorno skladište otvorenim — uz poklike: Živio!

Iza kako su visoki posjetnici velikim zanimanjem razgledali u policama poredano muško odijelo, ženske haljine, poklonjene stare haljine, rubeninu, kape, čarape i svu silu nove obuće od sitnih papučica do velikih cipela, složenih po brojnim veličinama, ostaviše zadovoljna srca naše dobrotvorno skladište.

Dijeljenje odjeće i obuće.

Prema utanačenom rasporedu dijelila se odjeća i obuća na dane: 26., 27., 29. i 30. studenoga; 1., 3., 4., 6. i 29. prosinca 1914. i 3., 8. i 15. siječnja 1915.

Pri razdijeljivanju bili su nazočni ovi povjerenici: gdje M. Holjac, M. Bahlin, A. Deželić, A. Rašić i Slava Sollar i gg. Dr. V. Deželić, Dri Albert i Gustav Bazala, Dr. M. Ježić, Sv. pl. Gaj ml., Lj. Hagenauer i prof. Eug. Lessel.

Izvjestitelju su pri razdijeljivanju pomagale ravnateljica zem. ženske stručne škole, gđica Anka R a š i ć i njezine vrle gđice učiteljice kao i gradska učiteljica gđica Darinka K o n r a d, pak drži, da mu je sveta dužnost, da im se na požrtvovnom radu i dragovoljnoj pripomoći najusrdnije zahvali!

Potpuno novom odjećom i obućom nadareno je 417 dječaka i 519 djevojčica, dakle u svemu 936 djece, sa 417 dječačkih odijela, 519 ženskih haljina i 897 pari novih cipela, dok je preko 100 djece i žena opskrbljeno s ponošenim odijelom tako, da je oko 1200 osoba opskrbljeno odjećom i obućom.

Trošak za nabavu ove odjeće i obuće iznosio je okruglo 15.000 K, od kojih je „Dobrotvor" doprinesao 5.000 K, a ostalih 10.000 K požrtvovno je ložio zaslužni „G r a đ a n s k i o d b o r za opskrbu obitelji mobiliziranih ratnika", koji je osobitom pripravnosti preuzeo isplatu svih računa o nabavi odjeće i obuće, pak mu se i ovdje izrazuje najsrdačnija zahvalnost!

Ovogodišnji dakle naš rad bijaše okrunjen sjajnim uspjehom, pak sa zadovoljstvom gledamo ono hiljadu djece, kojima sada roditelji blagosilju sve one plemenite čovjekoljube, što su jadnu dječicu odbranili od nemile studeni, nadarivši ih toplom odjećom i čvrstom novom obućom, — a osobito su zahvalna djeca onih obitelji, kojima oci i hranitelji prolijevaju svoju krv na bojnim poljanama.

Priznanja društvu.

Kako je u ratnoj godini 1914. narasao posao naročito pri nabavi tolike odjeće i obuće, bilo je i dopisivanja na sve strane, spremanje i razređivanje robe poklonjene i nabavljene, a sve je to obavljeno glatko s najljepšim uspjehom tako, da je naš „Dobrotvor" stekao u javnosti priznanja i lijepog susretanja mnogih prijatelja od najviših naših uglednika do siromašne školske djece. I to je jedan moralni uspjeh, koji ne smijemo da stavimo s vida, kad se prikazuje slika o djelovanju i poslovanju „Dobrotvora", što no nam je dozvoljeno posebnom banskom naredbom, koja glasi:

Naredba bana kraljevina Hrvatske i Slavonije i Dalmacije od 31. kolovoza 1914. br. 5.882 Pr., kojom se dozvoljava društvu „**Dobrotvor**" u Zagrebu dalnje djelovanje i poslovanje.

„Obnašao sam na temelju §-a 3. moje naredbe od 27. srpnja 1914. broj 4.232. Pr. u sporazumu sa ces. i kr. vojnim zapovjedništvom, društvu „Dobrotvor" u Zagrebu dozvoliti daljnje djelovanje i poslovanje".

Skerlecz v. r."

I u javnosti domaće se je novinstvo u više navrata pohvalno izjavljivalo o blagotvornom radu „Dobrotvora", koji je počašćen velikim povjerenjem najviših krugova svoju tešku no plemenitu zadaću rado izvršio na općeno zadovoljstvo.

Zahvalnice društva.

Da je ovogodišnja bilanca našega javnoga rada i humanitarnoga poslovanja tako sjajno uspjela, ide u prvome redu hvala našega vrloga predsjednika i zauzetoga blagajnika, koji su s velikom ljubavlju i rijetkom požrtvovnosti nastojali, da kolo našega karitativnoga rada ne zastane, nego da se postojano kreće naprijed k što ljepšem procvatu i dobrobiti našega „Dobrotvora".

Da je pak nutarnji rad našega društva lijepo napredovao, dužni smo veliku zahvalnost našemu slavnomu gradskomu poglavarstvu s gradonačelnikom g. arh. Jankom Holjcem na čelu, koje

DR. JOSIP ŠILOVIĆ

kr. sveučilišni profesor, potpredsjednik »Lige za zaštitu djece« i t. d.

nam je i ove godine pružilo stalno dotaciju od K 1100.

Veliku pak zadaću, koju je povjerila „Dobrotvoru" naša kralj. zemaljska vlada po članu „Zemalj. središnjeg odbora za skrb obitelji mobilizovanih osoba", da odjene i obuće 1.000 siromašne djece, ne bi „Dobrotvor" mogao bio izvršiti svojim čednim sredstvima, da mu se u dobri čas nijesu pridružili „Građanski odbor" i „Liga" i to zaslugom neumornoga i uglednoga trudbenika na polju javnoga dobrotvorstva, kr. sveuč. profesora, presvj. g. Dra Josipa Šilovića, kojemu budi za to iz sredine našega društva izražena naša najtoplija zahvalnost u ime siromašne dječice, za koju smo svi čovjekoljubivo skrbili.

Isto tako zahvaljujemo zaslužnomu „Odboru zagrebačkih gospođa za ratnu pripomoć", kojemu su na čelu odlične i prokušane dobrotvorke gdje Tinka Šilović i Klotilda Cvetišić, koji nam je izdašno priskočio u pomoć pri šivanju velikog broja ženskih haljinica ! A tako i svim onim plemenitim gospođama, koje su se na našu zamolbu latile dragovoljno posla, te nam sašile preko stotinu ženskih haljinica, a najveću dugujemo onoj vrijednoj, marnoj i zaslužnoj odbornici naše „Gospojinske sekcije", koja je imala gotovo svu nabavu ženskih haljina na brizi, koja je sa svojim dobrim družicama krojila, nosila, slagala i dijelila čitave hrpe opravica, a to je ravnateljica zemalj. ženske stručne škole, gđica Anka Rašić. Samo Bog može da naplati sav njezin trud i poznatu njezinu dobrotu !

Veliko je mnoštvo dobrih gospođa i plemenite gospode, što su nam darovali i ponošena odijela. Njihova su časna imena zahvalno priopćivana u našim novinama, ali im se i u ovoj spomenici bilježi topla zahvalnost.

Najveća pak hvala budi izražena plemenitoj i dičnoj pročelnici naše „Gospojinske sekcije", gđi Malvini Holjac, koja je uz toliko humanitarno i požrtvovno djelovanje u drugim društvima, poklonila dobrostivo svoju pažnju i „Dobrotvoru", te ne samo aktivno sudjelovala u društvenom radu, već mu i sama priskočila u pomoć krasnim svojim darovima. Tko da smogne hvalu za toliku požrtvovnost i čovjekoljublje gospođe? Njezino plemenito srce ne traži hvale, ali je naša sveta dužnost, da joj se u ime bijedne sirotinje, za koju se je toliko skrbila, zahvalimo najtoplije i najusrdnije!

Najzad dugujemo hvalu i našemu zagrebačkom novinstvu, koje je velikom pažnjom pratilo rad „Dobrotvora", te ga obijelodanjivalo široj javnosti uz zahvalnice našega društva. Hvala mu!

Zaključna riječ.

Tako možemo sa zadovoljstvom zabilježiti ovu krvavu, ratnu godinu 1914. u povijest humanitarnoga djelovanja našega društva, koje je upravo u ovim teškim danima ognja i krvi u pravom značenju svoga imena časno ispunilo svoju karitativnu zadaću u pomoć i na korist onoliko stotina uboge dječice i siromašnih obitelji onih ratnika, koji na

bojnim poljanama prolijevaju svoju krv za kralja i domovinu. One suze zahvalnice mnogobrojne nadarene siromašne dječice najveća su nagrada i hvala nama i svima, koji nam pomogoše ublažiti nevolju i odbraniti sirotane od krute zime!

S tim zadovoljstvom završujemo ovo svoje zvješće o radu i poslovanju „Dobrotvora" u ratnoj godini 1914.

Upravni odbor „Dobrotvora“

(God. 1909.—1912.)

P r e d s j e d n i k :

Dr. Velimir Deželić.

P o t p r e d s j e d n i k :

Ljudevit Hagenauer.

T a j n i k :

Stjepan Širola.

B l a g a j n i k :

Slavko Skomerža.

O d b o r n i c i :

Svetoslav pl. Gaj ml.
Filip Hajduković
Eugen Lessel
Milutin Mayer

Z a m j e n i c i :

Franjo Bartuš
Kvirin Broz
Dr. Hinko pl. Hranilović
Mile Rukavina

G o s p o j i n s k a s e k c i j a :

Klotilda Cvetišić, pročelnica
Matilda Bahlin
Marija pl. Gaj
Malvina Holjac
Olga Milaković
Anka Rašić.

Upravni odbor „Dobrotvora“.

(1913.—1916.)

Predsjednik :

Dr. Velimir Deželić.

Potpredsjednik :

Ljudevit Hagenauer

Tajnik :

Stjepan Širola.

Blagajnik :

Svetoslav pl. Gaj, ml. *

Odbornici :

Filip Hajduković
Eugen Lessel
Franjo Šantl
Ljudevit Tomšić
Andrija Zeininger

Zamjenici :

Franjo Bartuš
Kvirin Broz

* Vidi : Dodatak.

Ivan Muhvić
Franjo Šaban

Gospojinska sekcija :

Malvina Holjac, pročelnica
Matilda Bahlin
Antonija Deželić
Marija pl. Gaj
Ružica Posilović
Anka Rašić
Slava Sollar.

Dobrotvori i zakladatelji društva.

Nj. c. i kr. V. nadvojvoda Rudolf i prejasna kraljevna Štefanija

Slob. i kr. glavni grad Zagreb
Bahlicki Teofil
Cerovski Jakov, opat
Deželić Stj. Gjuro, osnivač „Dobrotvora"
Erdödy grofica Leonida
Eksner Ivan
Frait Dr. Franjo
Geisler Oton
Grahovac pl. Petar
Gugler Pavao, biskup
Holjac Janko i Malvina
Hönigsberg Mavro
Horvat Nikola, kanonik
Jelačić grofice Vera i Anka
Klub „Ljubinkovac"
Pogledić Stjepan, opat
Posilović Dr. Juraj, nadbiskup
Puntiar Stjepan
Stošić Bone
Suhlin Eduard
Suk Dr. Srećko, kanonik
Schaffgotsch grofica Ida
Tomić Marija

Počasni članovi.

Arnold Franjo
Bahlin Matilda
Bartuš Franjo
Csikoš Bela
Cvetišić Klotilda
Deželić Stj. Đuro
Deželić Dr. Velimir
Dupelj Juraj
Holjac Janko
Kontak Antun
Kuhen-Hedervary grof. Margita
Mošinski pl. Juta
Pogačić Milka
Posilović Dr. Juraj
Rašić Anka
Savić Draginja
Suhin Eduard
Širola Stjepan
Vraniczany-Dobrinović bar. Ljudevit
Vinkler Ferdo

Utemeljitelji.

Aleksander Šandor
Amruš Milan dr.
Andrijević Stanko dr.
Arko Josipa
Baron Gustav dr.
Blažetić Ferdinand
Bogović Julija
Buratti-Vranyczany Klotilda
Celestin Olivija
Cvetko Josip ml.
Čuk Nikola
Daubach Josipa pl.
Deželić Đuro
Deutsch Albert
Dizdar Vaso
Durst Anka
Dür Marija
Ehrlich Adolf
Erdödy Louisa grofinja
Feller V.
Gajdek Tomo
Golubović Dragutin
Gugler Pavao, biskup
Guthard Rudolf
Gvozdanović Dragutin pl
Hafner Slava
Herman Dane

Holjac Malvina
Javand Hinko
Kante Ernesto
Karić Pavao
Kocijan Antun
Kolmar Robert
Komercijalna banka
Kontak Antun
Kosirnik Emilija
Košćec Mijo
Kovačić Anka
Kovačić Edmund
Kralj Ivan, biskup
Krapac Ivan dr. biskup
Klobučarić Guido pl.
Krešić Paulina
Krešić Vladimir
Kugli Stjepan
Kulmer Miroslav grof
Leber Pavao
Maruzzi Aleksander
Maruzzi Antonija
Matijević Vladimir
Mažuranić Ivan, ban
Mihalović Josip, nadbiskup
Miletić Stjepan pl. dr.
Mondecar Dragutin
Mrzljak Petar
Pejačević Teodor grof, dr.
Perok Filip st.
Pierotti Luigi
Pisačić Marija pl.
Pogorelc Josip
Pongratz Gustav vitez
Pongratz Ivana pl.
Posilović Juraj dr. nadbiskup
Povodnik Marija
Premuž Dominik dr. biskup
Prister Eduard
Pučka banka — Hrvatska
Rauch Gejza barun
Rauch Pavao barun
Rubetić Cvjetko
Rukavina Vjekoslav
Spevec Stjepan dr.
Stern Guido
Stern Oto
Stern Žiga
Suhin Eduard
Szentgyörgyi Aleksander dr.
Šauf Adalbert
Šmid Makso
Štedionica I. hrvatska
Švinderman Blaž, biskup
Tomašić Paula pl.
Turković Milan
Vancaš Josipa
Vojaković Franjo
Vrbanić Agata
Vrbanić Dragutin
Vrabčević Stjepan
Vrabec Mavro
Weiss Emil, pl.
Zeininger Andrija
Zeininger Benjamin
Zviezdić Milan

Prinosnici.

Andres Franjo
Arko Mijo
Arnold Gjuro dr.
Auer Amalija
Baborski Vjekoslav
Baborski Ljuba
Bahlin Matilda
Baranyaj Zlata
Barlè Janko
Basariček Amalija
Bartuš Franjo
Bedeković Kamilo
Beck Rudolf pl.
Bernstein Giza
Betlheim Milan
Blažeković Milan
Brand August
Breithuth Rozalija
Broz Kvirin
Broz Marija
Burgstaller Zora pl.
Carnelutti Gjuro
Cavalieri Stella
Cuculić Henrietta pl. Bitorajska
Čuček Marija
Deželić Velimir dr.
Deželić Antonija
Domainko Ivanka
Dupelj Gjuro
Durchanek Vitjeslav
Dušek Janko
Engelsrath Josip
Farkaš Vatroslav
Gaj Marija pl.
Gaj Svetoslav pl. ml.
Galović Miroslav
Gnezda Antun
Golik Julije dr.
Goldman Dragutin dr.
Golub Ferdo
Glass Ludmila
Grahor Olga
Granec Josip
Greuner Franjo
Gussich Ferdo barun
Hadrović Zora pl.
Hagenauer Ljudevit
Hajduković Filip
Herceg Helena
Herzog Mijo
Heumer braća
Hribar Štefana
Hrv. eskomptna i mjenjačna banka u Brodu n/S. Podružnica Zagreb
Hudovski Marija
Jakčin Natalija
Jakšić Nikodem dr.
Jambrišak Marija
Jesenski udata Huber Marija
Kaiser Dionis
Kendjelić Martin dr.
Kodrnja Barica
Kokot Antun
Košćec Franjo
Krajcsovics Paulina pl.
Kralj Vjekoslav
Kranjc Škender
Krešić Milan
Krok Nikola

Kronfeld braća
Kučera Oton dr.
Kulmer Miroslav grof
Laszowski Emilije pl.
Lenuzzi Milan
Lessel Eugen
Lisac Mato
Maksimović Svetozar
Mraović Frici
Marchetti Dragutin pl.
Marjanović Luka dr.
Matasović Simo
Matijević Paula
Matković Ivan dr.
Maurović Stanko
Medved Josip
Mihailović Fany pl.
Mihaljinec Milan
Mihalovich Hugo pl. dr.
Milinov Svetozar
Mlinarić Elzear
Mošinski Jutta pl.
Müller Adolf
Nikolić Vladimir pl. dr.
Novak Milan dr.
Ogrizović Milan dr.
Oršić Antun
Patriarch Julka
Pavelić Ante dr.
Pećak Franjo
Peršić Ivan
Petroci Dragutin
Pilar Martin
Posilović Ružica
Predoević Albert dr.
Prister Girolamo
Radičević Lovro dr.
Rašić Anka
Rašić Milka
Rojc Milan
Rojc Zora rodj. Zoričić
Rulic Ana
Rusan Josip
Savić Draginja
Schwarz Albert dr.
Sertić Miloslav
Sertić Miroslav
Sestrić Anka
Sesvečanec Mirko
Severinski Julijo
Simić Jelena pl.
Soldat Jelisava
Sollar Franjo
Sollar Slava
Spevec Sofija
Spitzer Artur
Stanisavljević Julije pl.
Starec Antun
Steiner Makso dr.
Surma Ivan
Szabo Franjo
Šaban Franjo
Šah Olga
Šaj Vilma
Šega Ivka
Širola Stjepan
Šlezinger Vatroslav
Špan Marija
Šutej Ivan
Šviglin Janko dr.
Šviglin Matilda
Tauss Roza
Tomšić Ljudevit
Tropsch Izabella

Trötzer Josipa
Ubl Jerta
Uhrl Dragutin
Vasić Dragutin
Vimer Rudolf dr.
Virand Terezija
Volani Katarina
Wagner Ivan
Wagner Louisa
Žigrović-Petročki Fran

DODATAK.

† SVETOSLAV pl. GAJ ml.

Već je ova spomenica bila složena, kad je nemila smrt dokrajčila mladi život društvenoga blagajnika Svetoslava pl. Gaja ml., koji je u „Dobrotvoru" savjesno i požrtvovno radio kao odbornik i blagajnik od 12. lipnja 1909. do svoga posljednjega daha.

Još u odborskoj sjednici od 28. rujna 1915. izvješćivao je o stanju društvene blagajne, a već 6. listopada prestao je živjeti u 36. godini u najljepšoj dobi života. Svetoslav pl. Gaj bijaše unuk slavnoga hrvatskoga preporoditelja Ljudevita Gaja, mlad i veoma sposoban činovnik, računarski savjetnik, koji se je zauzimao i za društva „Braća hrvatskog zmaja", a naročito za „Dobrotvor".

Prerana njegova smrt ucviljela je njegovu dobru gđu suprugu i dvoje dječice, oca, sestre i braću, a i naše društvo, koje mu u vječnu spomen bilježi ovaj kratki nekrolog, dok se je na „Dobrotvorovu" domu vijala kroz tri dana crna zastava . . .

Na odar premiloga pokojnika položio je „Dobrotvor" krasan vijenac s bijelom vrpcom i napisom: „Svomu revnomu blagajniku — „Dobrotvor"; isto je tako društvo izdalo i osmrtnicu:

†

„Humanitarno društvo „Dobrotvor" javlja ovim svim znancima i prijateljima žalosnu vijest, da nam je prezaslužni, mnogogodišnji blagajnik poglaviti gospodin

Svetoslav pl. Gaj ml.

kr. zem. računarski savjetnik, protonotar zamjenik „Braće hrvatskog zmaja itd. dne 6. listopada o. g. u 4 sata ujutro blago u Gospodinu usnuo.

Tijelo miloga pokojnika dignut će se iz mrtvačnice na Mirogoju u petak 8. listopada u 4 sata poslije podne.

Zadušnice služit će se u župnoj crkvi sv. Marka: porodične u subotu 9. o. mj., u 10 sati, a „Braće Hrv. Zmaja" 11. o. mj. u 9 sati prije podne.

Vječna mu uspomena!

U Zagrebu, dne 6. listopada 1915."

*

Na 8. listopada 1915. sahranismo Svetoslava uz veoma brojno saučešće odličnoga građanstva, činovništva i članova društava: „Braća hrvatskog Zmaja" i „Dobrotvora".

S pokojnikom oprostio se na grobu u ime društva tajnik Stjepan Širola s ovim nadgrobnim slovom:

„Svetoslave!

Koliko li si puta pošao s nama ovamo na ove Mirogojske visove, da iskažeš posljednju počast pokojnomu kojemu prijatelju ili društvenomu članu. A danas? — Danas evo nas, dođosmo mi do ovoga svježega groba, u koji položismo Tebe, svoga miloga i nezaboravnoga prijatelja, svoga zlatnoga brata i revnoga člana naših društava.

Sad stojimo tu, na rubu Tvoga novoga, preranoga počivališta, a još pred nekoliko dana sjedili smo kod sjednice humanitarnoga društva „Dobrotvor", u poslovnici društvenoga doma, na kojemu se za Tobom žalostivo vije crni barjak; — još pred nekoliko dana sjedio si na sastanku kulturnoga društva „Braće Hrvatskog Zmaja", u kojemu si baš Ti ispunjao tako časnu zadaću...

Svetoslave! — Zašto si nas tako naglo ostavio? — Zašto je ta neumoljiva Smrt uništila baš Tvoj dragi život, tako mlad i lijep, — tako pun nade, — tako pun svake sreće i miline, — tako pun volje za svaki plemeniti rad, — tako pun spreme za izvršivanje zvaničnih dužnosti?... Da, zašto? —

Zašto je ta crna neprijateljica čovječanstva pokosila iz naše sredine — baš Tebe, da nas u ovim krvavim časovima paćeničkoga našega života još većma tjera u očaj, da nas novim jadom zavije u crnu tugu?

O, Sveće! — Da ustaneš iz ovog svoga preranog groba i da onim svojim blagim i umilnim pogledom pogledaš na ovaj tužni i žalobni zbor, što se

okupio ovdje — oko Tvoga preranoga groba, — vidjeo bi suzne oči i zaplakana lica: svoje drage žene, ljubljenih roditelja, vrle braće i nježnih sestara, tolike odlične rodbine, poštivatelja, znanaca i zvaničnih drugova, — vidjeo bi i nas, stare svoje drugove i saradnike iz „Dobrotvora" i „Zmaja", s kojima si lijepi niz godinica proživio u idejalnoj ljubavi i iskrenoj bratskoj slozi...

Svi mi ljubljasmo Te iz dna svoje duše i bijasmo preneraženi gorkom viješću, da je tako iznenada utrnuo Tvoj mladi, tihi i nježni zemaljski život...

Svetoslave, — mili naš i nezaboravni Sveće! — Ostaivo si nas tako naglo, pa još jedva i sad vjerujemo gorku zbilju, da u tom hladnom grobu ležiš Ti, — unuk slavnoga našeg preporoditelja Gaja, — sin duhom i srcem plemenite hrvatske porodice, — Ti — naš dobri, zlati i nezaboravni drug i prijatelj.

Tko da ne žali za Tobom?

I dugo, dugo — žalit ćemo za Tobom, jer Te ne ćemo naći više u Tvome toplom i milom domaćem ognjištu, gdje smo Te sretali kao nježnoga muža, brižljivoga i uzornoga oca; — ne ćemo Te naći više u Tvome uredu, gdje si uzornom savjesnošću izvršivao svoje zvanične dužnosti vanrednom spremom značaj-činovnika, ljubljen i pažen od svih svojih saradnika i kolega, kojima si bio vazda mio i drag; — ne ćemo Te vidjevati više pod starim svodovljem Kamenitih vrata, gdje si s toliko ljubavi i mara u izvanslužbeno vrijeme obavljao protonotarske poslove našega kulturnoga društva „Braće hrvatskog

Zmaja"; — uzalud ćemo Te tražiti u poslovnici našega humanitarnoga društva „Dobrotvor", gdje si svom plemenštinom dobre svoje duše spremao filir do filira, prilog do priloga, kako da sabereš svoticu, kojom će staro ovo društvo priteći u pomoć bijednoj školskoj dječici, te ju toplim odijelom i čvrstom obućom odbraniti od nemile i ljute studeni... — Svuda, svuda, zlati naš Sveće, — manjkat će nam Tvoje milo i vedro lice, Tvoje drago i nježno biće, Tvoj simpatičan i blagozvučan glas... — Zàmukô si prerano, ostavio si sve nas ucviljene — prenaglo i nitko nije mogao ni da sluti, da ćeš tako brzo poći — gore — Bogu na istinu, nad ove sive oblake i nad ono Sunce sjajno... Tebe nema više živa! — — —

Svetoslave, mili pokojniče!

Dopratismo Te ovamo — slomljeni i poništeni s teške tuge, što je navalila na nas Tvojom preranom smrću...

I nadošao je najtužniji čas, da se tu — na rubu ovog novog groba — Tvoga groba, Sveće! — da se oprostimo s Tobom!

Naša Zmajska braća odrediše mene, Sveće, — da se u njihovo ime oprostim ovdje s Tobom. Činim to teška, bolna i slomljena srca, jer sam s Tobom izgubio desnu ruku, jer su Tvojom ranom smrću „Zmaju" našem polomljena ognjevita krila...

Ucviljeni naš odbor „Dobrotvora", — u kojemu si kao nadàsve brižni blagajnik djelovao lijepi niz marnih godinica, pozvao je mene, da se u ime „Dobrotvora" oprostim s Tobom tu — na mrtvoj meti ljudskoga života...

A ja? stojim slomljen i skršen, gotovo i nemoćan s teške tuge, što nas je sve snašla za Tobom, kojemu je cvijet života uništio jesenji mraz crne smrti, — i jedva smažem riječi, da Ti na oproštaju doviknem naš posljednji — s Bogom! — I mili angjelići Tvoji, djeca draga, ucviljena žena, i svi Tvoji — srcu Ti najbliži, — i sav ovaj žalobni zbor Tvojih vrlih drugova-činovnika — i mi, braća Tvoja — iz „Dobrotvora" i „Zmaja" — i domovina naša draga, kojoj si služio kao vrstan činovnik svim žarom svoje plemenite duše, — svi mi — praštamo se sada s Tobom, te bolna srca i suzna oka kličemo: S Bogom!

Svetoslave! — Laka Ti bila ova sveta hrvatska gruda! — Vječna Ti spomen medju nama! Pepelu Tvom — slava!...

Slava Svetoslavu Gaju!
